

KÖZGAZDASÁG

A mezőgazdaság legsúlyosabb baja: az elviselhetetlen kamatteher

A terményekre adandó előlegek és hitelek biztosítása — Az Országos Mezőgazdasági Kamara ülése

A termelés átszervezésének kérdésével és az új termelési kampány finanszírozásával kapcsolatos ügyekkel foglalkozott elsősorban az Országos Mezőgazdasági Kamara pénteki igazgatóválasztmányi ülése. Hoyos Miksa gróf megnyitó beszédében elismerő szavakkal méltatta a távozó Ivády Béla földművelési minisztert és köszöntötte az új minisztert, Purgly Emil, aki régi vezetője és harcosa a gazdasági mozgalomnak és kezdetből fogva vezető szerepet játszott a mezőgazdasági szervezésben is. Az elnöki megnyitáshoz nyomban hozzászóltak Bernát István, Somssich László gróf, Holitscher Károly és Eszenyi Jenő mindannyian annak a meggyőződésüknek adva kifejezést, hogy ebben a pillanatban a mezőgazdasági termelés és a gazdák legsúlyosabb problémája az elviselhetetlen kamatteher. Szóba került a borszagadás és a szesztermelés között kiélezett ellentét is. Az a felfogás alakult ki, hogy a két termelési ág között az ellentétet olyan megoldással kell áthidalni, amely az egyenlő elbánást biztosítja és lehetővé teszi mind a két termelési ág jóvedelméért fenntartását.

Koos Mihály részletes igazgatói jelentésében szóváltta, hogy az inszpekció során a szükségadó hozamát nem mindenütt fordítják az akció céljaira, miért is szükséges ezzel összefüggésben lépéseket tenni a falusi lakosság érdekeinek fölkarolása céljából. Megemlítette a rossz értékesítési viszonyokat és a hitelforrások teljes eldugulását, aminek következtében sok helyen a gazdálkodás folytatása van veszedelembe. Foglalkoznak a termelés folytonosságának biztosítására alkalmas tennivaló megállapításával és bejelentette, hogy a kamara a jövő hónapban nagy ankétot rendez, amelyen megvitatják a termelés átszervezésének problémáját, amely ma napirenden van, hogy tiszta kép álljon rendelkezésre. A devizagazdálkodás terén olyan intézkedést sürgetett, amely a mezőgazdaság által szolgáltatott exportdevizák egyik részének a mezőgazdasági nyersanyag importjánál való felhasználást teszi lehetővé.

Marschall Ferenc dr. a kereskedelempolitikai helyzetet vázolta és a kereskedelempolitikai tárgyalások állásáról nyújtott tájékoztatást. Kiemelte, hogy a csehekkel folytatott tárgyalás nem halad olyan irányban, amely a mezőgazdaság érdekeinek megfelelne. Lehetetlen elfogadnunk a csehek állategészségügyi javaslatát, mert az illuzórius tenné állatkivitelünket. A csehek által ajánlott kontingentálási gondolat sem szolgálja érdekeinket és az osztrákoknál szerzett tapasztalat arra kényszerít, hogy ezzel a tervvel szembeálljunk. A kontingentálási rendszer használhatatlansága előtérbe tolja a cserekereskedelmet.

A mezőgazdaság számára nyújtandó termény-

előleg és zöldhitelek feltételeinek biztosítására vonatkozóan Serbán Iván dr. terjesztett elő részletes javaslatot, kiemelve, hogy milyen fontossága van ennek a kérdésnek a küszöbönálló termelési kampány sikere szempontjából. Javaslati a következők voltak:

1. A gabonajelzőlőgről szóló törvényes rendelkezések a búzán, rozson és árpán kívül a tengerre és egyéb terményekre is kiterjesztésnek, valamint tétessék lehetővé ingójelzőlő alapítása az elő leltárra, főleg pedig a hízalásra beállított jószágokra. Egyszerűsítsék a gabona és az ingó jelzőlő alapításával kapcsolatos eljárást és tegyék illetéktelenné. 2. A zöldhitelezésnél is intézményesen adassék meg az a fokozottabb tárgyi fedezet és jogi biztonság, amelyet a magtárban fekvő gabonára a gabonajelzőlő alapítása biztosít oly módon, hogy a lábon álló termésre nyújtott hitelek is bejegyezhetők legyenek a gabona jelzőlő nyilvántartásba, ami által a zöldhitelek átalakulása gabonajelzőlő automatikusan bonyolódhatik le. Egyebekben pedig rendeztesék az a jogi helyzet, amelybe a bejegyzés által a zöldhitelek a régi hitelekkel, a köz- és haszonbértartásokkal szemben a rangsor és az előnyös kielégítés szempontjából kerül. Ily bejegyzések ne csak szorosan vett gabonaművekre, hanem minden terményre nézve tétessék lehetővé és különösen az u. n. termelési szerződések utján lekötött terményeknél is biztosítsák a bejegyzés által a termelőt helyezte a jelenleginél fokozottabb módon. 3. A termények előre eladását újabb szabályozzák, illetőleg a gabonánál leiratás előtt fix áron való lekötésért tiltásuk meg. Egyéb terményeknél pedig kötéssék bizonyos a leiratást megelőző időbeni korlátozáshoz, — kivéve itt a termelési szerződések. A kormány döntson az új termelési értékesítése tekintetében tervezett intézkedési felől. Tartsa fenn magának a kormány a zöldhitelek kamatlába és egyéb feltételei fölötti ellenőrzési jogot, hogy így azok a mezőgazdasági feltételeknek megfelelően. A zöldhitelek kamatlábjának felső határát állapítsák meg, a lábon álló termés megelővezését pedig csak oly ár későbbi elszámolása ellenében tegyék lehetővé, amely amellyel, hogy a terményelvégek nyújtását lehetővé teszi, a termelőt nem zárja el a helyi és időbeli kedvezőbb értékesítési lehetőségek kihasználásától.

Miután ezt a javaslatot az értekezlet elfogadta, hozzájárult Diószeghy Ottó bárónak a jövedelmi és vagyonadó kivetésére és a földhasznosítási szerződésekre vonatkozó előterjesztéséhez, valamint Haldes Ágoston dr. főtitkárnak a kamara munkásügyi szakosztályára részéről előterjesztett különféle szociálpolitikai javaslatokhoz. Végül Szavózá Richárd tette szavá a tejtérkesítési ügyét.

és biztosítsák az által a pengő belső vásárlóereje, is, melynek épségben tartását a gyáripar is elengedhetetlen előfeltételként ismeri. A kereskedelmi és iparkamarák reformjáról szóló törvénytervezettel foglalkozva, elismerte az igazgatóság a kereskedelmi miniszter tervezetében a gyáripari termelés jelentősége iránt megnyilvánuló méltánylást és jóindulatot, de megállapította, hogy ez a tervezet a gyáripar jogos követeléseit nem elégíti ki és helyesebbnek tartaná, ha a kamara reform ügye gazdaságilag nyugodtabb időkre halasztatnék el.

Románia rekompensációs pénztárról akar tárgyalni Magyarországgal. A román szakminisztériumok értekezletet tartottak, amelyen az egyes államok által foganatosított deviza és külforgalmi intézkedések folytán előállott helyzetet tárgyalták. Vizsgálat tárgyává tették azokat a bevételi korlátozásokat, amelyeket a devizaátutalások ellenőrzésével Magyarország, Ausztria, Görögország, Cseh-Szlovákia és Lengyelország léptetett életbe. Megállapították, hogy ezek az intézkedések súlyosan érintik a román exportot és elhatározták, hogy Románia is korlátozó intézkedéseket léptet életbe, amelyek azonban nem a devizaforgalom ellenőrzésében merülnek ki, hanem más jellegűek lesznek. Ezeket az intézkedéseket most tanulmányozzák. Románia az említett államokkal, de főleg Magyarországgal és Ausztriával újból felveszi a tárgyalásokat a rekompensációs pénztár felállításának érdekében. A legutóbb Bécsben és Budapesten folyt tárgyalásokat eredmény nélkül kellett félbeszakítani. Most majd kiszélesítik a tárgyalás alapját és mindent elkövetnek, hogy a rekompensációs pénztár minél előbb megkezdhesse működését.

Tenyészállatkiállítás Békéscsabán. Békéscsabáról jelentik: A délmagyarországi baromfi, galamb- és házinyulatenyésztők köre Békéscsabán tenyészállat- és fajbaromfi-kiállítást rendez. A kiállítást vasárnap délelőtt 9 órakor nyitja meg János Gyula polgármester ünnepes keretek között. A kiállítás — amely iránt általános érdeklődés nyilvánul meg — mintegy 500 fajállatot küldöttek be.

Megakadályozzák az olcsóbbodást is akadályozó árrömlést. Az utóbbi időben sűrűn fordul elő, hogy olyan cégek, amelyek magánügyességi, vagy kényszerügyességi eljárás alatt állnak, még mielőtt az ügyességi eljárást velük szemben lebonyolították volna, árukészleteiket alacsony áron vizik piacra. Az árukészlet ilyen kereskedelmi áron aluli kiadására nem csupán a hitelezőket károsítja meg, hanem érzékenyen sérti a hitelképes kereskedelem érdekeit is és végső eredményben nem szolgálja a reális olcsóbbodást sem, amelynek folyamatát a kereskedelemügyi miniszter egyébként erőlyes intézkedésekkel megindítani és szolgálni kívánja a gazdasági élet érdekében. Épp eme nagy érdek védelmében nem engedheti meg, hogy a magánügyességi, vagy kényszerügyességi eljárás előnyeit élvező kereskedők megokolatlan árrömléssel még inkább nehezítse a fizetőképes kereskedelem ügyis súlyos helyzetét. A miniszter most felhívta az Országos Hitelvédő Egyletet, hogy az általa ellenőrzött magánügyességi eljárás alatt álló cégek megokolatlan árrömlését idevágó kormányrendeletekben részére biztosított eszközökkel akadályozza meg. Ugyancsak leiratot intézett a miniszter az ország valamennyi Kereskedelmi és Iparkamarájához, úgyszintén a főbb kereskedelmi és ipari érdekképviseletekhez, amelyben felhívja őket, hogy a tudomásukra jutott megokolatlan árrömlés eseteit azonnal hozzák az Országos Hitelvédő Egylet tudomására.

A kereskedelem devizaellátásával és a devizagazdálkodás más kérdéseivel foglalkozott az OMKE tegnapi devizaankétja, amelyen a Nemzeti Bankot Tabakovits Dusan, a kereskedelmi minisztériumot Samassa Aurél h. államtitkár, a pénzügyminisztériumot Kállay Zoltán min. tanácsos, a földművelési minisztériumot pedig Reök Béla min. osztálytanácsos képviselték. Sándor Pál bevezetőszavai után Varanai Aurél ismertette a kérdést. Szóváltta, hogy a kereskedelem eddig csak 15 millió pengő értékű devizát kapott és hogy az exportdevizák beszállításának mai rendje alacsony a kivétel. A kereskedelem kívánásait a következőkben foglalta össze. Engedélyezték az exportöröknek az exportból származó devizáknak szabad kézből való eladását olyan importörök részére, akiknek igényeiket a Nemzeti Bank jóváhagyta. Szükséges, hogy a kereskedelem a pengőfizetéseket soronkívül jóváhagyják. A kiadott áruhitelengedélyekre kérik a behozatali engedélyek fennakadás nélküli kiadását, továbbá azt, hogy a behozatali engedélyk áruhitelengedélyek erejével birjanak. A tranzitforgalom fenntartása érdekében az előjegyzési raktáraknak kompenzációs engedélyt kell adni. Tabakovits Dusan, a Magyar Nemzeti Bank igazgatója felszólalva megállapította, hogy a kliringekben a kereskedelemnek előnye van, amennyiben januárban mintegy tízmillió pengő értékű import jött kliringen át és ennek nagy részét a kereskedelem kapta. Az exportdeviza-kompenzáció tervét nem tudja magáévá tenni valutavédelmi okokból. Elismerte, hogy az osztrák-magyar kliringgel szemben sok a reklamáció, de reméli, hogy a hibákat ki lehet küszöbölni. Az utánvételes forgalom visszaállítását ellenzi, mert tart a visszaélésektől. A tranzitforgalomra vonatkozó javaslatot helyesnek és megvalósíthatónak tartja. Végül megállapítja, hogy a kereskedelem egyes ágaival valóban történtek igazságtalanságok, de azok a kényszerhelyzetre vezethetők vissza. Számos felszólalás után ismét Tabakovits Dusan beszélt, aki hangsúlyozta, hogy a pengőjóváírásokat nem lehet másként elbírálni, mint a valutakiutalásokat, mert a pengőjóváírásokból még olyan tartozások alakulhatnak, amelyeknek nagysága akadályozná a devizakorlátozások majdani lebontását. Az elhangzott óhajtatásokat a bank újra tárgyalás alá veszi és határozatait a kereskedőkkel késedelem nélkül fogja tudatni. Balkányi Kálmán végül bejelentette, hogy a javaslatokat az OMKE a kormány elé terjeszti.

A fabehozatali kérelmek intézése. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Illetékes helyről közlik, hogy az egyes érdekeltségek körében elterjedt hírekkel szemben a faanyagok behozatala iránti kérelmek kizárólag a kereskedelemügyi minisztériumnál nyújthatók be. A kérvények után esküsz az ezidőszert megállapított négy pengős bélyegilletéket kell leróni és az engedélyezéssel kapcsolatban sehol semmiféle illetéket vagy költséget nem kell fizetni.

Miért vonult vissza az osztrák jegybank elnöke? Bécsből jelentik: Reisch, a Nemzeti Bank lemondott elnöke, a „Neue Freie Presse“ munkatársával folytatott beszélgetésben kijelentette, hogy az egyenlenségek a valutaérdekek egyoldalú védelmével szemben elfoglalt álláspontjából keletkeztek. A valóságban nincsenek igaz érdeletek a közgazdaság és a valuta között és csak a Kreditanstalt összeomlása folytán, mint válság idején mindig, keletkezett ez az érdekellet, melynek áthidalása utódának is csak úgy sikerülhet, ha a fennálló devizarendelekek lényegükben továbbra is fennmaradnak.

A Pesti City. Vécey Miklós gazdaságpolitikai lapja Grats Gusztáv nyilatkozatát közli az öt dunai állam gazdasági közöledéséről, Frey Kálmán az idei terméserkékeléséről írt, a lap ezenkívül érdekes cikket számol be Klein István dr. nagy valutapöréről.

Leállítottak egy hengermalmot, mert forgalmi adóval hátrálékban van. Bajáról jelentik, hogy az ottani pénzügyigazgatóság kiküldötte Héreczán László Morovits György hengermalmát két hónapra leállította. A malomtulajdonos már hosszabb idő óta nem tudta forgalmi adóját fizetni és ezért állították le a malmát.

Kisebb mértékben folytatódott a termény-tőzsdei árhanlyatlás

A mai budapesti terménytőzsdén a hangulat némileg megnyugodott. A napi üzletmenet hullámzó volt, de végeredményben a márciusi búza csak 5 és a májusi 2 fillérrel zárult tegnap zárószintje alatt. — A rozs ellenben ma is nagy veszteségeket szenvedett, különösen márciusra, itt ugyanis 22 fillérrel hanyatlott az árfoalyam, a májusi határidőre ellenben 14 fillér volt a különbség. — A májusi tengeri ma is majdnem szilárd volt: napi vesztesége 2 fillért tett.

A készarúpiacra a búza bejelentett forgalma mindössze egy vagon volt. Ez a minimális üzletmenet a malmok tartózkodására vezethető vissza, az üzem korlátozásának szükségessége még mindig nem múlt el. — A tiszai búza árárt 15 fillérrel, a különleges minőségű tiszai búza alsó árhatárát pedig 20 fillérrel esőkkentették. — A rozs piacán 2,5 vagonnal adtak el árváltozás nélkül, a takarmányeműk piacán nem jegyezték fel árhanlyatlást, zabból másfél vagonnal, tengeriből 7,5 vagonnal adtak el.

A liszt hivatalosan jegyzeti ára nem változott. Ellenben az egyik fővárosi nagymalom 50 fillérrel szállította le saját lisztjének árárt, jelelül annak, hogy a kartellárban legalább ennyi illetéktelen drágítás foglaltatik.

A magyar-angol távbeszélőforgalom díjának mérséklése. A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara telefonügyi bizottsága számottevő előnyhöz jutott az Angliával telefonon érintkező magyar érdekeltségek. A svájci telefonigazgatóság ugyanis a Nemzetközi Kamara párizsi főtítkársága előtt rámutatott arra a tényre, hogy a magyar üzleti világ a Nagybritanniával való telefonbeszélgetéseket a szükségesnél drágábban fizeti meg, tekintettel arra, hogy a magyar igazgatás a forgalmat Németországon át irányítja, holott a földrajzilag rövidebb és egyben olcsóbb irányítás Svájcban és Franciaországon át vezet. — A Nemzetközi Kamara magyar bizottsága e levél tartalmát közölte a magyar postavezérgazgatással, amely válaszában arra hivatkozott, hogy nem a magyar igazgatás a Németországon át való irányítás, hanem az angol, amely a Dower-Calaizi kábelben nem biztosíthatja a magyar forgalom számára szükséges áramkört. A magyar postavezetés azonban a Nemzetközi Kamara kezdeményezését arra használta fel, hogy a német igazgatásnak javaslatot tegyen a németországi átmeneti díj leszállítására. A német igazgatás ezt a javaslatot elfogadta és ennek következtében a Magyarország és Anglia közötti telefonbeszélgetések díja egy aranyfrankkal csökkent, például Budapest és London között 21 P 40 fillérről 20 P 30 fillére mérséklődött.

Uj szarvasmarhailétek Svájcban. A Mezőgazdasági Exportintézet pozitív értesülése szerint, most már megállapíthatja, hogy a svájci állattenyésztési alap javára szodott új illetéket — drb-ként 60 sv. frs-t — a svájci szarvasmarhaimportörök maguk viselik és ezen a címen a magyar exportot további költség nem terheli. — Itt említtük meg, hogy még semmi hír nem érkezett arról, hogy a február 8-iki átadás után Svájc mikor fog ismét bevételi kontingest engedélyezni.

Fizetéképtelenségek

Magánügyességek. A Magyar Hitelezői Védőegyletnél magánügyességi iránti kérelmet terjesztettek elő: Werner és Társa (Semmleweis-u. 4), aktiva 14.000, passziva 31.000. — Bokor és Brüll (Király-utca 32) aktiva 15.200, passziva 40.000 pengő.

Kényszerügyességek Budapesten. A budapesti törvényszék megindította a csődönkívüli kényszerügyességi eljárást: Fried Zsigmond és Társa (Király-utca 40) esztergályos cég, Vis István (Harminead-utca 2) textilkereskedő, öz. Kauders Simonné szül. Klein Eszter (Sip-utca 7) ellen.

Kényszerügyességek a vidéken. A miskolci törvényszékben Berkovits Ferenc férfitávkereskedő (Széchenyi-utca 48), Engel Nathán putnoki üveg- és porcellánkereskedő, Németh Dező dr. dr. gnista kereskedő (Hunyadi-utca 1), Róth Ignác abanyszentői ásványolajkereskedő, — a solnoki törvényszékben Szathmáry Imre vegyes- és festék-kereskedő (Festő-utca 1), Szabó József deványai szatós, vasár, élelmiszer és rövidáru kereskedő, Stummer László törökszentmiklósi (pusztakengyei) vaskereskedő, Novotha Andor jászberényi könyv-, papír- és zeneműkereskedő, — a kecskeméti törvényszékben Preller János szabadszállási vegyeskereskedő és nyomdászparos, — a baji törvényszékben Komlós Gyula villamosberendezési kereskedő, — a szekszárdi törvényszékben Walder Imre dombóvári divat- és kézműárukereskedő, — a nyiregyházi törvényszékben Fischer Lajos kisvárdai szatós, Deutsch József bazáros, Kótaji Szeszgyár és Mezőgazdaság, Fisch Lajos kótaji cég, öz. Fischer Lajosné és Fisch Miklós, öz. Galambos Balázs és Galambor Albert tuzséri gazdálkodók és géptulajdonosok, — a győri törvényszékben Jördis Engelbert gép és műszaki kereskedő (Czuczor-utca 28), Fischer Armin (Andrássy-út 34) könyv- és papírkereskedő, — a pestvidéki törvényszékben Schwarz Vilmos rákospalotai vaskereskedő, — a szegedi törvényszékben Kass Sándor Rt. ellen indították meg a csődönkívüli kényszerügyességi eljárást. Csöd. Harmonia zeneműkiadó és hangversenyrendező vállalat és Első Hazai Zongoragyár Rt., valamint Schlesinger és társa csődüggyében a törvényszék vagyonhiány címén az eljárást megszüntette.

Értékpapírpiac

Bécs, (febr. 5.) Értéktőzsdeszámok. Duna-Szava-Adria 15,25, Allamvasút 19,75, Galicia 15,50, Horvát Cukor 26,75.

Genf, (febr. 5.) Értéktőzsdeszámok. Budapesti kölcsön 127, Magyar Ált. Kész. 235, 238.